

Tárgytematika

Ápolástan alapjai I.

LGB_EG040_1

Tárgyfelelős neve: Kovácsné dr. Tóth Ágnes

Félév: 2012/13/1

Beszámolási forma: Folyamatos számonkérés

Tárgy heti óraszám: 0/0/0

Tárgy féléves óraszám: 12/9/0

OKTATÁS CÉLJA

A hallgatók a tantárgy keretében elsajátítják a betegápoláshoz szükséges ápolásfilozófiai alapjait, az alapápolási-, csecsemőfejlődési és gondozási elméleteket. A szemináriumi gyakorlaton demonstrációs körülmények között gyakorolják az ápolási folyamatba ágyazott szükséglet felmérését, az alapápolási műveletek előkészítését és kivitelezését, és a csecsemőgondozást

A hallgatók az ápolástan elsajátításához szükséges elméleti alapokat a klinikai tárgyakra építve szerzik meg. A demonstrációs szemináriumi teremgyakorlat során a hallgatók alapvető készségeket és jártasságokat szereznek a beteg ember ápolásához, amely előkészíti a területi (intézményi) szakmai gyakorlatokat.

TANTÁRGY TARTALMA

Az ápolói hivatás kialakulása, Magyar ápolóképzés

Az ápolási folyamat

- Az ápolási szükségletek megállapítása, Tervezés, Az ápolási terv végrehajtása, értékelés visszacsatolás, *Szemináriumi demonstrációs gyakorlat*
- A demonstrációs terem rendje, munkaruházat, védőruházat, védőfelszerelések helyes alkalmazása.
- Fertőzések kialakulásának megelőzése, Nozokomiális ártalmak kivédése. Speciális óvintézkedések Kézmosás steril gumikesztyű használata, ápolás elkülönítő szobában,
- Fertőtlenítés alapfogalmai, eszközei, módszerei, eljárásai. Oldatkészítés.
- Sterilizés. Steril munkavégzés. Egyszerhasználatos eszközök alkalmazása.
- Biztonságos környezet kialakítása.
- Betegdokumentáció

Az aktivitás és mobilitás szükséglete és kielégítése

- Mozgás – aktivitás – mobilitás.
- Mobilizáció lépései. Immobilizációs syndroma.
- Pihenés, alvás szükséglete.

Szemináriumi demonstrációs gyakorlat

- A beteg ágya – ágytípusok, ágyazás formái és alapszabályai.
- A beteg elhelyezése az ágyban, fekvési és fektetési módok
- Mobilizálás lépései.
- A beteg ágyban történő mozgatása
- Kiültetés ágyból székbe, segítségnyújtás járáskor
- Pihenés és a kielégítő alvás elősegítése.

A személyi higiéné biztosítása

- Személyi higiéné fogalma, területei.
- A tisztaság szükségletének felmérése, a kielégítésének eszközei, módjai, módszerei.
- Decubitus - fogalma, kialakulásának körülményei, rizikó tényezői. Rizikó skálák használata, decubitometer. Megelőzés, antidecubitor eszközök. Sebkezelés korszerű eljárásai.

Szemináriumi demonstrációs gyakorlat

- Teljes ágyfürdő. A bőr,-hajlatok,- köröm,- szőrzet ápolása, gondozása. Férfi beteg borotválása.
- Szemápolás – szabályai, eszközei, kivitelezése.
- Szájápolás – szabályai, eszközei, kivitelezése, fogmosás, teendők műfogsor esetén.
- Hajápolás - szabályai, eszközei, kivitelezése.
- Testnyílások gondozása (teendő diarrhoea és menses esetén).
- Decubitus megelőzése és kezelése.

A táplálkozás szükséglete és kielégítése

- Táplálkozás szükséglete. Egészséges táplálkozás.
- Természetes és mesterséges táplálás módjai. Szonda levezetésének elméleti alapjai, szondatáplálás módjai, szondatápok.

Szemináriumi demonstrációs gyakorlat

- A beteg étkeztetésének formái, személyi és tárgyi feltételei.
- Gastricus, duodenalis szonda levezetésének és gondozásának ápolói teendői.
- Szondatáplálás.

Ürítési szükséglet kielégítése

- Élettani és kóros váladékok és azok megfigyelése:
- vizelet, széklet, köpet, hányadék, hüvelyváladék
- Vizeletürítés – katéterezés
- Székletürítés - beöntés
- Inkontinencia

Szemináriumi demonstrációs gyakorlat

- Köpettel, hányadékkal, hüvelyváladékkal kapcsolatos ápolói feladatok
- Állandó és egyszerhasználatos katéter felhelyezése
- Beöntés

A beteg megfigyelése, Életjelek vizsgálata

- Tünetek – általános megtekintés
- Beteg pszichés státusza – tudatzavarok
- Fájdalom - fájdalomskálák
- Testhőmérséklet, pulzus, vérnyomás, légzés monitorizálása és ezekkel kapcsolatos ápolói feladatok

Szemináriumi demonstrációs gyakorlat

- Életjelek vizsgálata: testhőmérséklet mérése, pulzus-, légzés számolása, noninvazív vérnyomásmérés

Gyógyszerelés, injekciózás, vérvételi technikák, infúziós terápia

- Gyógyszerelés formái és ápolói feladatai
- Injekciós terápia (intravénás, intramuscularis, intracutan, subcutan) ápolói feladatai
- Hagyományos és vacutainerrel történő vérvételi technika
- Infúziós terápia ápolói feladatai, leggyakoribb infúziók

Szemináriumi demonstrációs gyakorlat

- Gyógyszerelés, injekciózás, infúziós terápia, vérvételi technikák

Az egészséges gyermek fejlődése I.

1. Az egészséges újszülött jellemzői (testméretek, testtömeg, testhossz, bőr, életjelek, reflexek, érzékszervek).
2. Az újszülött testtartása, mozgásai, hangja. Magzatmáz, meconium.
3. Az újszülött ellátása. Rooming in. Élettani súlyvesztés, élettani sárgaság.
4. Az életkorok felosztása (újszülött, csecsemő, kisdéd, kisgyermek, gyermek, ifjú, felnőtt). Az egészséges fejlődés jellemzői. Mennyiségi és minőségi változások a fejlődés során.
5. Környezeti feltételek (személyi és tárgyi) hatása a fejlődésre. Az újszülött fogadása. A család felkészítése a csecsemőgondozásra. Testvér a családban.
6. A szomatikus fejlődés az első életévben, majd a 2-3. évben. A csecsemő és kisgyermek alkatának változása. Telődési és nyúlási fázisok váltakozása.
7. A mozgásfejlődés jellemzői a születéstől a pubertás korig. 0 – 1 éves korig, 1-3 éves korban, 3-6 éves korban és 6-9 éves korban. A mozgásfejlődés elősegítése.
8. Értelmi, érzelmi fejlődés jellemzői csecsemő és kisgyermek korban. A beszédfejlődés feltételei.
9. Az anya szerepe a fejlődésben. A csecsemő „...egésztest kommunikációja”. A csecsemő „...társas szükséglete”. (Harlow kísérlet). „...Várt gyermek és nem várt gyermek”
10. A csecsemő fogása, tartása, mozgatása. A csecsemő és kisgyermek elhelyezése, fogása, tartása orvosi vizsgálatok során.
11. A csecsemő biztonság szükséglete (öltöztetés, fürdetés, altatás során). A gyermek ágya, ágyneműje. A csecsemő fektetése. Az újszülött és csecsemő alvási rendje, alvás szükséglete. A csecsemő biológiai ritmusa.
12. Az újszülött és csecsemő öltözéke. Pólya, angolpólya. Öltöztetés szabályai. Az öltözet változása kisgyermekkorban. Az esztétikai érzék fejlesztése kisgyermekkorban.

Szemináriumi demonstrációs gyakorlat

1. Fogás - tartás, mozgatás. Biztonság szükséglete. A csecsemő tartása egyes vizsgálatok során.
2. Testméretek mérése. Hőmérőzés, hűtőfürdő, hűtőborogatás. Gyógyszerek beadása.

Az egészséges gyermek fejlődése II.

1. A csecsemő bőre. Bőrvédelem szabályai, kellékei. Pelenkázás szükségessége, típusai, szabályai, eszközei. Pelenkaváltás egyes életkorokban, napszakokban. Szobatisztaságra nevelés.
2. Fürdetés módjai, eszközei, szabályai. Köldökápolás a köldökcsomk leválása előtt és után.
3. Zuhanyoztatás. Száj higiéné csecsemőkorban, soor megelőzése. Egészséges fogsor kialakulásának elősegítése. Haj és köröm ápolás csecsemőkorban.
4. A csecsemő táplálása. Természetes táplálás feltételei, kivitelezése, időtartama. Az anyatej és szoptatás jelentősége. A szoptatás előkészítése, lebonyolítása. A női tej fogalma.
5. A csecsemő mesterséges táplálása, tápszerek, eszközök, kivitelezés. Pohár, kanál használata. Etetés szabályai. Két kanalas módszer.
6. Hőmérőzés lehetőségei, szabályai. Testtömeg mérés. Gyógyszerek bejuttatási módjai (szirup, kúp) és lázcsillapítás csecsemőkorban.
7. Az újszülött és csecsemő széklete, vizelete. A széklet változásai. Hasmenéses csecsemő gondozása.
8. A bántalmazott csecsemő. Veszélyeztetett és hátrányos helyzet. Anyaotthon. Családsegítés. Védőnői hálózat szerepe. „...Maugli a XXI. Században”

Szemináriumi demonstrációs gyakorlat

3. Öltöztetés, pelenkázás, pelenkaváltás.
4. Fürdetés, mosdatás. Haj-, köröm- és bőrápolás.
5. Szoptatás előkészítése, kivitelezése. Az anya oktatása. Csecsemő etetése.

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

Értékelés:

A tantárgy vizsgával zárul, amelynek során a hallgató beszámol az elméleti tudásáról és gyakorlati prezentációt végez a demonstrációs teremben, amely gyógyszeradag számításal kezdődik. Demonstrációs teremben gyakorlati vizsga az 1. sz melléklet tételsora alapján.

KÖTELEZŐ IRODALOM

Az ismeretek elsajátításához felhasználható írott, vagy elektronikus formájú **kötelező** tananyagok:

Elkin M.-Perry N.-Potter P.: Ápolói beavatkozások és műveletek
Medicina Könyvkiadó, Budapest, 2000

Az ismeretek elsajátításához felhasználható írott, vagy elektronikus formájú **ajánlott** tananyagok:

Nosza M.: Ápolástani ismeretek
Simmelweis Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar, Budapest, 2000
Lynne H.: Szülészeti és újszülöttkori ápolás (7. és 8. fejezet)
Medicina Könyvkiadó, Budapest, 1998